

Historia

Ziemie na których leży Kosów Lacki, czyli historyczne pogranicze Mazowsza i Podlasia od czasów najdawniejszych stanowiły barwną mozaikę kultur i struktur społecznych. Zamieszkiwali je Polacy, posługujący się gwarami mazowieckimi, potomkowie Jaćwingów, Litwini, Rusini, mówiący gwarami o cechach białoruskich, ukraińskich i poleszuckich, Żydzi, Niemcy, Tatarzy, Szkoci, Holendrzy, Wielkorusowie-Starowiercy – by ograniczyć się do najważniejszych przykładów. Przyniesione przez nich doświadczenia, religie, obyczaje i języki stopiły się w wielobarwny obraz podlaskiej kultury.

Na kartach historii trwalej pojawił się więc Kosów dopiero 200 lat później, kiedy w 1417 r., w pierwszą niedzielę po Bożym Ciele, wielki książę litewski Witold nadał Marcinowi z Ciołkowa, staroście pułtuskiemu, dobra podlaskie, wśród których były: Grądy, Nowa Wieś, Łomna, Olszew, Lubieszka, Dębe, Guty, Golanki oraz wieś Kosów. W 1425 r. Marcin wybudował tu pierwszą świątynię i ufundował parafię pw. Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa. Na początku wieku XVI Kossowscy ufundowali drugą świątynię – cerkiew prawosławną pw. Bogurodzicy, ulokowaną po tzw. „ruskiej” stronie. W wyniku unii brzeskiej (1596 r.) stała się świątynią unicką

przynależącą do dekanatu drohickiego diecezji brzeskiej.

Przy kościele zwyczajowo istniał szpital, czyli przytułek opiekujący się biednymi i potrzebującymi, których nazywano „dziadami”.

Po zawieruchach potopie szwedzkim i zawieruchach wojennych XVII w., aby ratować wyludnione i zniszczone włości Kossowscy sprowadzili Żydów, którzy zainicjowali handel i załątki lokalnego przemysłu. W 1723 r. w dokumentach kościelnych Kosów funkcjonował już jako „miasteczko” (łac. oppidum).

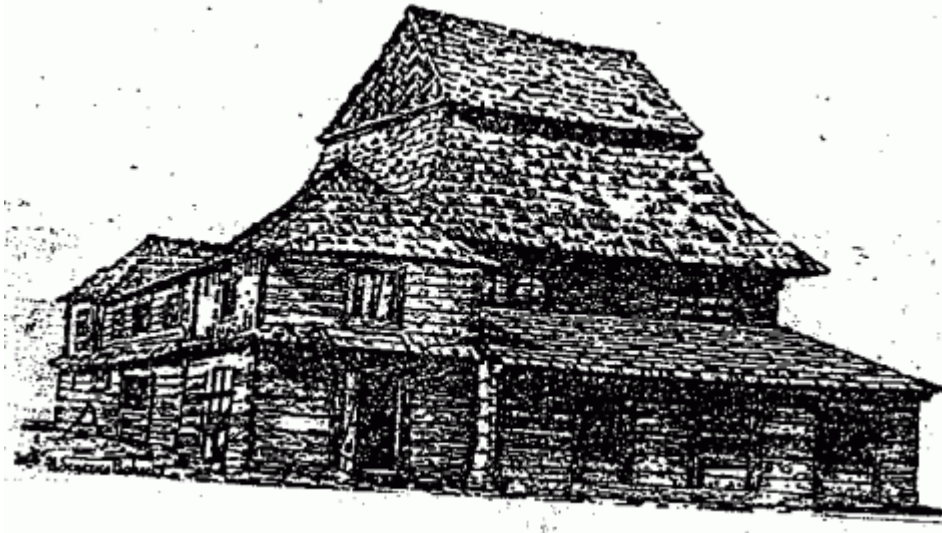
Po trzecim rozbiórce Kosów znalazł się pod władzą Austriacką, co niewiele zmieniło dla jego mieszkańców. W XIX wieku, z nastaniem Księstwa Warszawskiego (1807) oraz wejściu w życie kodeksu Napoleona i nowych podziałów administracyjnych ukonstytuowała się w miasteczku władza samorządowa. Pierwszym burmistrzem, zgodnie ze zwyczajem, został właściciel miejscowości Jacek Paderewski.

W 1820 r. w Kosowie istniały: kościół, synagoga i 26 domów drewnianych ustawionych wokół prostokątnego niebrukowanego rynku, przy którym znajdowały się także wyszynki, jatki, 2 karczmy, gorzelnia oraz garbarnia. Kossów osada miejska (obecna ul. Wolności i uliczki przyległe) zamieszkiwana była głównie przez ludność żydowską, pozostałe części przez chrześcijańską. Stosunek liczebnościowy różnie się kształtował. W XIX wieku istniały w miasteczku dwie okazałe, drewniane świątynie: kościół i synagoga.

W lipcu 1870 r. Komitet Urządzający w Królestwie Polskim postanowił zredukować Kosów (i Sterdyń) z miasta do osady. Nie zmieniło to za bardzo funkcjonowania samej miejscowości i jej mieszkańców. Od zawieruchy powstania styczniowego 1863 r., nie nawiedzały jej żadne poważniejsze tragedie. Dopiero sierpień 1915 r., kiedy przetoczyła się nawałnica Wielkiej Wojny spokój ten zakłócił. Po odzyskaniu niepodległości i walkach stoczonych w Kosowie i okolicach w sierpniu 1920 r. region zaczął się odradzać. W Kosowie powstały biblioteki, teatr amatorski, stowarzyszenia paramilitarne, szereg przedstawicielstw partii – zarówno polskich, jak i żydowskich oraz organizacje społeczne zajmujące się zwalczaniem ubóstwa. Kwitło życie, a miasteczko zyskiwało nowy blask – pobudowano studnie artezyjskie, zadbano o sanitariat, powstał nowy gmach szkolny, wybrukowano ulice, wzniesiono pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego, a każdego roku obchodzony były święta Konstytucji 3-Maja oraz odzyskania niepodległości.

II wojna światowa rozpoczęła się tu w drugiej dekadzie września od

demonstracyjnego przemarszu wojsk niemieckich przez główną ulicę Kosowa. Okupanci zajęli dla siebie budynek szkoły, willę państwa Brodzikowskich oraz co bardziej atrakcyjne gmachy. Powstało getto, do którego przesiedlano Żydów z różnych części Polski. Gdy w 1942 r. powstał obóz zagłady Treblinka, getto ... na śmierć w komorach

Po tzw. „wyzwoleniu” w miejscowości i okolicach długo pozostawała jeszcze Armia Czerwona. Jeszcze do lat 50. XX w. walczyła z nowym okupantem partyzantka niepodległościowa.

W 1964 roku na plebani w Kosowie Lackim Izabella Galicka i Hanna Sygietyńska przypadkowo odkryły jedyny w Polsce obraz "Ekstaza świętego Franciszka", którego autorstwo przypisuje się autorstwo hiszpańskiemu malarzowi greckiego pochodzenia Dominikosowi Theotokopulosowi, znanemu jako El Greco.

W roku 2000 Kosów, już jako część nowego województwa mazowieckiego, otrzymał prawa miejskie. Jest jednym z dwóch miast powiatu sokołowskiego.

- [Download](#)
- [Print](#)
- [Share](#)